

Solidariteit stopt niet aan de taalgrens

Mia De Vits

Algemeen secretaris ABVV

Je kan vele bladzijden schrijven over de sociale zekerheid, en in het kader van een groots opgezette raadpleging in het ABVV hebben we dit ook gedaan. Ik beperk me hier echter tot enkele hete hangijzers: het tweepijlersysteem, de kinderbijslag en het toekomstcontract over de pensioenen. Met excuses voor al de mensen die - zoals wij - ook veel belang hechten aan andere onderwerpen.

Jonge wolven

In 'Een oproep aan alle beleidsverantwoordelijken die investeren in kinderen belangrijk vinden', schreef de Bond van Grote en Jonge Gezinnen onlangs: 'Het proces zal echter hoe dan ook gefaseerd moeten verlopen om haalbaar te zijn en als niet bedreigend over te komen. De eigenlijke overgang naar een gefederaliseerd stelsel kan dus zeker niet onbesuisd gebeuren en moet worden voorafgegaan door gedegen onderzoek over alle mogelijke gevolgen en steunen op klare afspraken tussen de verschillende overheden. De kinderbijslagen dienen in een eerste (tussen)stap op federaal niveau losgekoppeld te worden van betaalde arbeid - wat ook strookt met een stelsel op basis van het recht van het kind - en uit de sociale zekerheid te worden gelicht. Overigens zou dit de logische uitvoering zijn van wat reeds in het vorige federale regeerakkoord opgenomen werd. Zo kan de bijdragefinanciering op federaal vlak worden afgebouwd en vervangen door een financieringsdraagvlak uit algemene middelen. De huidige voorstellen om de gezondheidszorgen en de kinderbijslagen uit de Sociale Zekerheid te halen gaan al in die richting. Ze brengen uiteraard ook tegelijk de discussie over een alternatieve financiering op de voorgrond. De Bond dringt daarbij aan op voldoende harde garanties dat een veilige en toereikende financiering voor de kinderbijslagen verzekerd

zal zijn. De volgende stap is deze financiering'.

Dit citaat maakt duidelijk dat Dehaene gelijk heeft wanneer hij in de *Financieel Economische Tijd* van 8 december over het tweepijlersysteem stelt: "(...) ik moet betreuren dat sommigen er een soort breekijzer voor de communautarisering van gemaakt hebben". Het is niet alleen de dreigende opsplitsing tussen Vlaamse en Waalse (wat met de Brusselse?) arbeiders die ons verontrust inzake het tweepijlersysteem. Indien de stelsels van kinderbijslag en ziekteverzekering geüniformeerd worden, dan zal dit in de huidige tijd van overheidsschuld zeker niet gepaard gaan met een opwaardering van de zelfstandigen tot op het peil van de werknemers. Voor de zelfstandigen ook de kleine risico's in de gezondheidszorg verzekeren, zou naargelang de bron 14 à 20 miljard fr. kosten; hen dezelfde kinderbijslag voor het eerste kind geven als de werknemers kost 5 miljard fr. Zelfstandigen en werknemers gelijk schakelen zou trouwens fundamenteel oneerlijk zijn. In het werknemersstelsel past de overheid 14% bij, in het stelsel van de zelfstandigen is dit maar liefst 52%. In de kinderbijslagen en de gezondheidszorg voor zelfstandigen past de staat respectievelijk 34% en 35% bij, ondanks het feit dat het werknemersstelsel de volledige lasten van de voorkeurregel draagt (personen ten laste worden steeds volledig gefinancierd door het werknemersstelsel indien één partner werknemer is en de andere partner zelfstandige).

De socialistische beweging is altijd voorstander geweest van een volledig en gelijkwaardig sociaal zekerheidsstelsel voor zelfstandigen, maar waar de vakbonden bijvoorbeeld een volledige evenredigheid van de sociale bijdragen op de lonen nagestreefd hebben, hebben de zelfstandigeorganisaties hun anti-democratisch bijdragesysteem - zo laag mogelijk bijdragen, en hoe hoger het inkomen hoe minder procentueel betaald

wordt - steeds met hand en tand verdedigd. Daarom verzet de vakbond zich tegen het gelijk-schakelen van de kinderbijslag voor het eerste kind tot op het niveau van de werknemers. Het omgekeerde doen, en de kinderbijslag voor het eerste kind van de werknemers verlagen tot het niveau van zelfstandigen, zou onrechtvaardig zijn. Niet alleen omwille van het verschillende bijdrageniveau. Het Centrum voor Sociaal Beleid becijferde dat juist de gezinstegemoetkomende uitkeringen voor het eerste kind op het huidige niveau reeds ondoeltreffend zijn.

Dit alles wil niet zeggen dat het huidige systeem moet behouden blijven. De kostprijs voor kinderen compenseren is vooral een probleem voor bepaalde risicogroepen (bv. eenoudergezinnen, werkloze gezinshoofden). Het zijn vooral deze risicogroepen die vandaag niet kunnen genieten van de *belastingaf trek voor kinderen*, omdat hun inkomen te klein is. Het zou daarom goed en rechtvaardig zijn deze belastingaf trek degressief te maken voor de hoge inkomens, en van daaruit voortkomende financiële beleidsruimte gebruik te maken om de kinderbijslag voor de risicogroepen te verhogen.

Grijze panters

Om de toekomstige vergrijzing van de bevolking te kunnen betalen, is het natuurlijk essentieel dat de ruimte die vandaag en in de volgende jaren gecreëerd wordt door te besparen, vanaf het jaar 2010 en later omgezet wordt in een toenemende overheidstoelage aan de pensioensector. We zijn het hierover grondig eens met de SP. Vraag is alleen: hoe kan je naleving van een hier-toe opgeteld 'contract' garanderen in een land

met wisselende politieke meerderheden.

Het begint met de vraag naar de betrouwbaarheid van de huidige partner. Dehaene verklaarde in dit verband in *Le Soir* van 8 december reeds: "Donc, il y a une perspective à dix ou quinze ans, fondée sur des hypothèses prudentes. Ils est fort possible qu'on puisse, avant cela, soit accélérer l'assainissement, soit investir, soit mieux financer la sécurité sociale, soit réduire la fiscalité". Wivina Demeester ziet 5 miljard fr. beleidsruimte in 1997 en 1998, en begint prompt te spreken over belastingverlagingen.

Stel: er ontstaat wat ruimte. De liberalen beginnen terug te hameren op hun oud electoraal thema van belastingverlaging - ze zullen nu wel beseffen dat ze hiermee beter kunnen scoren dan met het thema sociale zekerheid. Welke politici gaan op dat moment weerstaan aan de *electorale lokroep*? In 1988 had men nog maar de indruk dat het financieel beter ging - we hebben deze vergissing achteraf zwaar betaald - en prompt werden de marginale belastingvoeten verlaagd, de decumulgroepen gedeplafonneerd en de huwelijkscoëfficiënten versterkt. De belastingen werden kortom met 80 miljard fr. verlaagd. Wie garandeert ons beter in de toekomst? Het zal dus niet alleen zaak zijn het 'contract' goed wettelijk vast te leggen, als het kan met 2/3 meerderheid, het zal ook nodig zijn sommen cijfermatig vast te leggen. Het zal bovendien belangrijk zijn om de publieke opinie blijvend te sensibiliseren over dit contract, want de 'volkswil' - en de 3,6 miljoen stemmen die de gepensioneerden in de toekomst zullen kunnen uitbrengen - is in dit kader waarschijnlijk nog onze beste garantie.